

СУЧАСНІ МОДЕЛІ РИНКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Актуальність дослідження: Вступ людства до нової фази цивілізаційного розвитку приніс нові оптимістичні прогнози, які були характерними для населення і вчених з розвинутих країн, де розповсюдження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволило не тільки укріпити їх економічне лідерство, але й зміцнити ринкову глобалізацію у світовому господарстві. Відомо, що всі країни, що йдуть ринковим шляхом розвитку, мають різні ринкові моделі. Скажімо, є ринок американський, шведський, німецький, японський тощо. На один з них може орієнтуватися Україна.

Мета: дослідити сучасні моделі ринкового господарства.

Предмет дослідження: головним інструментом створення моделі ринку має бути не стихійна гра сил, а активна й послідовна діяльність держави щодо створення необхідних інститутів ринку. Регулююча роль держави має здійснюватися не старими адміністративно-командними, а новими методами, які адекватні ринковим формам господарювання.

Об'єкт дослідження: моделі ринкової економіки на прикладі Швеції, Японії, Німеччини.

Виклад основного матеріалу: У сучасному світовому ринковому господарстві різних країн, залежно від національних особливостей розвитку, співвідношення приватної власності, колективної власності та державної власності різні. Наприклад, в Італії 58% підприємств є державними, а в Ізраїлі 64% ВВП виробляється державним сектором. У Канаді в ньому зайнято близько 40% робітників, Швейцарії

65 відсотків власності є суспільною. У квітні 1992 р. Організація Об'єднаних Націй випустила періодичну доповідь, що характеризується рівнем розвитку країни. Індекс враховував доходи, охорону здоров'я та освіту. Серед 160 країн найбільш розвинутою країною у світі є Канада. Швейцарія посіла четверте місце. Як ми бачимо, значна частина державного сектору не перешкоджає економічній ефективності. Виходячи з того, що ефективність ринкової економіки не залежить від частки приватної власності, можна зробити такий висновок: створити економіку, в якій домінуватиме невеликий приватний сектор (держава) – недоречно мати первинну державну власність. На цьому етапі моделі управління США, Європейський країн та Японії зазнали значної інтеграції. Технологічний прогрес та розвиток конкуренції призвели до того, що ці відмінності стали рівними. Однак деякі відмінності все ще зберігаються. В американській моделі управління краще, ніж в інших країнах поставлена робота по підготовці кадрів керівних структур, накопичений багатий досвід керівної діяльності. Американська модель побудована на всебічному заохоченні підприємницької діяльності та збагаченні найбільш активного населення. Вона базується на високому рівні продуктивності та фокусується на успіху кожного. Оскільки близько 70% виробничих витрат - це робоча сила, керівництво США зосередилося на консервативних методах виробництва через обмежені та дорогі людські ресурси. Важливою особливістю американської моделі управління являється комплексне використання сильних сторін на мікрорівні (фірма) і макрорівні (державне регулювання).

Великі компанії займають домінуюче становище у зовнішній торгівлі та потоках капіталу, вони розглянули вплив окремих підприємств на міжнародну спеціалізацію країни, їх здатність адаптуватися до макроекономічних умов виробництва, їх пріоритет у розробці та створенні нових продуктів, а також співпрацю з компаніями в інших країнах щодо виробництва та реалізації для передачі технологій. Одночасно активізується діяльність уряду щодо створення внутрішнього кредитного ринку. Його масштаби не тільки активно формуються за рахунок внутрішніх ресурсів, але й за рахунок залучення капіталу з інших країн. Тому провідна роль США у світовій економіці базується на історичних характеристиках формування американського капіталізму, багатих природних ресурсами країни та потужному виробничому потенціалі, створеному руками та розумом висококваліфікованих кадрів. Економічні реформи Людвіга Ерхарда мали великий вплив на розвиток німецької економіки в середині 50-х років. В її основі лежала теорія необхідності побудови соціального, ринкового господарства. Теорія базується на здоровому глузді, і багатьом прогресивним реформаторам, як правило, не вистачає цього здорового глузду, що дозволяє його фактичному здійсненню суттєво змінити німецьку економіку та змусити інші країни говорити про німецьке економічне диво. Теорія соціальної ринкової економіки базується на тому, що кожен прагне діяти так, щоб результати цих актів були корисними для нього та його сім'ї. Зростання добробуту людини неможливе, якщо їй не надана елементарна свобода дій, тобто свобода підприємництва, свобода вибору місця роботи і місця проживання тощо. Усі ці свободи є по суті економічною свободою, але економічна свобода може існувати лише за умови політичної свободи. Тому найбільш ефективною економікою може бути лише демократична держава із вільним ринковим суспільством. Завдяки цьому Німеччина неухильно посилювала і посилює свій економічний та політичний вплив у Європі та світі. На цьому етапі економіка країни перебуває в сучасному і всебічному стані рівноваги з потужним всебічним потенціалом. Хоча дискусії про «японське диво» майже припинились, японський економічний феномен продовжує викликати інтерес людей. У будь-якій економічній системі довгострокова рушійна сила економічного зростання головним чином пов'язана з розвитком інновацій. Навчаючись та вдосконалюючи зарубіжні передові технології, Японія не тільки досягла світового рівня технологій у більшості економічних галузей, але й заклала міцну основу для майбутнього міжнародного ринку технологій. У галузі прикладних досліджень та розробок та управління інноваціями Японія отримала певні переваги перед Заходом, але все ще відстає від рівня розвитку фундаментальної науки. Ці та багато інших реалій японського «технологічного клімату» спричинили відчуття кризи, яке широко поширилося серед науковців та техніків у 70-х роках. В ці ж роки різко загострились торгово-економічні протиріччя Японії з США і західноєвропейськими країнами. Перед Японією повстало завдання пошуку засобів використання власних технічних можливостей для забезпечення економічної безпеки. Слід також підкреслити, що в процесі «змагань з Заходом» Японія, наступній імітаційній стратегії економічного розвитку, мала можливість враховувати досвід інших країн і вчасно та досить ефективно брати під контроль небажані наслідки розвитку економіки. Багато факторів в японській промисловій політиці визначається своєрідною національною специфікою і, очевидно, не може бути повністю відтворене в інших умовах. Однак, значна частина того, що перевірене і підтверджене практикою цієї країни, може бути сприйняте в якості корисного і повчального досвіду.

Висновки: німецька, японська і американська моделі «ринкової економіки» орієнтовані на політичну культуру й етичні ідеали, а саме: повагу до законів і державної влади, готовність до ризику при впровадженні нових ідей і одночасної відповідальності за наслідки своєї діяльності, повагу до приватної власності, дотримання моральних і правових норм, відданість своїй професії, саме те, до чого повинна прагнути Україна, щоб долучитися до європейських стандартів ведення бізнесу, підвищення якості життя і соціальної захищеності.

Список використаних джерел

1. Гальчинський А. С., Єщенко П. С., Палкін Ю. І. Основи економічної теорії: Підручник. – К.: Вища шк., 1995. – 471с.: іл.
2. <https://uk.wikipedia.org>.
3. <https://osvita.ua>.